
REGIONALNI
PROGRAM
UREĐENJA I
UPRAVLJANJA
MORSKIM PLAŽAMA
U ISTARSKOJ
ŽUPANIJI

Zagreb, kolovoz 2015.

(revidirana verzija 2018. g.)

Regionalni program uređenja i upravljanja
morskim plažama u Istarskoj županiji

Finalna inačica

*Naručitelj:
Istarska Županija*

*Voditelj projekta:
Dr. sc. Ivo Kunst*

*Autori:
Dr. sc. Snježana Boranić Živoder
Dr. sc. Neven Ivandić
Dr. sc. Zoran Klarić
Dr. sc. Damir Krešić
Dr. sc. Ivo Kunst
Mr. sc. Neda Telišman Košuta*

Sadržaj

1. UVOD	4
1.1. Logika projekta	5
1.2. Ciljevi projekta	6
1.3. Pristup projektu	6
1.4. Metodologija rada na projektu	7
2. PLAŽE – DEFINICIJA, VRSTE I ZAKONSKA OSNOVA	8
2.1. Pojmovno određenje	8
2.2. Vrste plaža	8
2.3. Značaj plaža za turizam Hrvatske/Istre.....	10
2.4. Zakonska osnova za upravljanje plažama RH	11
3. ANALIZA STANJA: RASPOLOŽIVOST NOMINIRANOG PLAŽNOG PROSTORA ISTARSKE ŽUPANIJE TE NJEGOVA FIZIČKA OPTEREĆENOST.....	16
4. BITNE ZNAČAJKE UKUPNO NOMINIRANOG PLAŽNOG PROSTORA ISTARSKE ŽUPANIJE PREMA GRADOVIMA I OPĆINAMA	20
5. SWOT ANALIZA PLAŽA ISTARSKE ŽUPANIJE	287
6. VIZIJA RAZVOJA PLAŽA ISTARSKE ŽUPANIJE	288
7. TEMATIZACIJA PLAŽA I PRIHVATNI KAPACITET	290
8. MINIMALNI TEHNIČKI UVJETI OPREMANJA PLAŽA ISTARSKE ŽUPANIJE	302
9. AKCIJSKI PLAN	309
9.1. Strateški okvir	309
9.2. Normativni okvir	310
9.3. Operativni okvir	311

1. UVOD

Kao rezultat prilagođavanja turističke industrije svjetskim ekonomskim, tehnološkim, komunikacijskim, informacijskim, demografskim, klimatskim, socio-psihološkim i drugim promjenama, mijenjaju se pravila igre i ključni činitelji uspjeha u turističkoj industriji. O tome najbolje svjedoči pojava sve većeg broja novih destinacija na globalnoj turističkoj karti. Povećana duljina i kvaliteta života sve većeg dijela svjetske populacije, sve dulje radno vrijeme, pojačana izloženost stresu te s tim povezane promjene u životnim stilovima i/ili osobnim sklonostima i preferencijama, uz sve bolju prometnu povezanost, revolucionarno utječu na rast turističkog prometa na globalnoj razini, pri čemu je sve primjetnija i ubrzana segmentacija turističke potražnje. U takvim se uvjetima zaoštrava borba i na tržištu turističkih destinacija. Samim tim, diversifikacija i stalne inovacije proizvoda, novi doživljaji i emocije, potraga za novim iskustvima, putovanja u funkciji psihofizičke rekuperacije i 'punjenja baterija' i sl. postali su novi standardi i tržišne činjenice bez kojih više nije moguće dugoročno opstati na globalnom turističkom tržištu.

Usprkos nastojanju da se postupno odmakne od imidža 'sunce i more' turističke destinacije, ponajprije zbog ljepote, raznolikosti i (još uvijek visoke) očuvanosti cijelog priobalnog pojasa/otoka, ali i čistoće, prozirnosti i topline Jadranskog mora kao ključne turističke atrakcije, Hrvatska je još uvijek na tržištu turističkih destinacija percipirana ponajviše kao idealno mjesto za provođenje ljetnog obiteljskog odmora na plaži. U tom smislu, kvaliteta plažnog prostora zasigurno je jedan od ključnih činitelja tržišne diferencijacije, a time i jedan od temelja na izgradnju dugoročno održive konkurentske prednosti kako Hrvatske, tako i pojedinih njenih destinacija na međunarodnom turističkom tržištu. Ne treba, stoga, čuditi da je u posljednje vrijeme, a dijelom i kao rezultat sve veće ekološke svijesti i rastuće odgovornosti za upravljanje resursnim potencijalom zemlje i to kako na nacionalnoj, tako osobito i na lokalnoj razini, sve veću pažnju privlači problematika dugoročno održivog korištenja plažnog prostora. Dugoročna održivost korištenja plažnog prostora, pritom ne implicira samo njegovo upravljanje na način koji će trajno zaštititi ovaj strateški resurs Hrvatske, nego koji će omogućiti njegovo korištenje na način koji će biti prihvatljiv podjednako turistima i lokalnoj populaciji te koji će omogućiti kontinuirano generiranje primjerenih prihoda.

U skladu s prethodnim konstatacijama, a u želji da se kroz bolju valorizaciju i sustavno upravljanje plažnim kapacitetom Istre sustavno unapređuje tržišna pozicija cijele županije na turističkom tržištu, nositelji izvršne vlasti Istarske županije, u suradnji s Ministarstvom turizma RH, prepoznali su potrebu za izradom 'Regionalnog programa uređenja i upravljanja morskim plažama u Istarskoj županiji'. Riječ je o dokumentu koji bi, ponajviše kroz tematiziranje raspoloživog plažnog prostora i propisivanje minimalnih tehničkih uvjeta uređenja plaža, trebao osigurati: (i) unapređivanje kvalitete cjelokupnog plažnog prostora županije kroz osiguranje primjerenih plažnih sadržaja; (ii) dugoročnu održivost upravljanja županijskim plažnim prostorom, ali i unaprijediti privlačnost i vizualni identitet cijelog obalnog pojasa Istre, odnosno (iii) preduvjete za povećano zadovoljstvo boravkom turista, ali i domaće populacije kroz korištenje onih plaža koje su tematski najprimjerenije njihovim interesima i/ili sklonostima.

1.1. Logika projekta

Iako je Istarska županija, ne samo prema broju noćenja, instaliranom smještajnom kapacitetu i/ili diversifikaciji turističkih doživljaja/raznolikosti ponude, već i prema prostornoj raspršenosti turističke aktivnosti nesumnjivo vodeća turistička destinacija Hrvatske, stupanj uređenosti određenog broja plaža, način njihovog korištenja i/ili nedostatak tematizacije ukazuju na činjenicu da još uvijek postoji dosta prostora na dodatna unapređenje integralnog turističkog proizvoda županije. U tom smislu, dakle, može se zaključiti da plaže na prostoru Istarske županije, slično kao i u cijeloj Hrvatskoj, još uvijek predstavljaju nedovoljno valoriziran, a time i nedovoljno profiliran turistički resurs.

Iako Istarska županija, a osobito neke od jedinica lokalne samouprave na njenom području, osobito u odnosu na svoju površinu te ukupno raspoloživu smještajnu ponudu, raspolažu velikim i izuzetno privlačnim plažnim prostorom, korištenje plaža nije do danas bilo sustavno planirano, niti se njima upravljalo sukladno unaprijed definiranom razvojnom cilju. Takvom stanju stvari uvelike je pripomogao i nedostatak jasnog legislativnog okvira. Naime, osim grube podjele na uređene i neuređene plaže, tek je nedavno prepoznata potreba za njihovim primjerenim razvrstavanjem (na, primjerice, resort plaže, gradske i/ili mjesne plaže, ruralne i/ili udaljene plaže), odnosno prikladnim tematiziranjem (na, primjerice, romantične plaže, plaže za pse, obiteljske plaže, ronilačke plaže, plaže za surfere, nudističke plaže, adrenalinske plaže i sl.). Samim tim, potencijalni korisnici plažnog prostora Istre u najvećem su broju slučajeva odlazili na plaže koje nisu bile (dovoljno) prilagođene njihovim zahtjevima i/ili potrebama, uslijed čega je, usprkos ljepoti prirodnog resursa, često dolazilo do većeg ili manjeg nezadovoljstva.

S druge strane, uslijed nepostojanja plana sustavne gospodarske valorizacije plažnog prostora Istarske županije, osobito u kontekstu neutvrđenosti/nepoštivanja maksimalnog prihvatnog kapaciteta pojedinih plaža, pojedine su plaže tijekom vršnog opterećenja prekrpane kupačima, što također bitno umanjuje kvalitetu doživljaja.

U skladu s prethodnim konstatacijama, a imajući na umu značajke raspoloživog plažnog prostora Istarske županije, ne samo u kontekstu što konkurentnijeg tržišnog pozicioniranja, već i u kontekstu dugoročne zaštite i/ili očuvanja ovog izuzetno vrijednog prirodnog resursa, može se reći da dugoročno upravljanje plažnim prostorom na području svih jedinica lokalne samouprave Istre predstavlja strateški razvojni imperativ. U tom smislu, nadalje, nameće se i potreba procjene maksimalnog prihvatnog kapaciteta pojedinih plaža, ali i prikladnog načina upravljanja, opremanja i/ili tržišne prezentacije (tematiziranje). Drugim riječima, sustavno upravljanje kvalitetom i dugoročna zaštita najvrednijeg plažnog prostora Istarske županije, sukladno postulatima ekonomije doživljaja¹, predstavlja jedan od bitnih činitelja superiornog, dugoročno održivog, cjenovnog pozicioniranja cijele destinacije.

¹ Vidjeti o tome više u: Pine, J. D. i Gilmore, J. H. (1999). The experience economy. Boston: Harvard Business School Press.

1.2. Ciljevi projekta

Izrada dokumenta 'Regionalni program uređenja i upravljanja morskim plažama u Istarskoj županiji' može se tumačiti kao prvi korak u uspostavi dobro osmišljenog, primjerenog i objektiviziranog sustava upravljanja plažnim prostorom na cijelom prostoru Istre. Pritom valja očekivati da će neposredne i/ili posredne koristi imati kako potencijalni korisnici plaža, tako i turistički poduzetnici, ali i sve jedinice lokalne samouprave u priobalju.

U tom smislu, glavni cilj projekta svakako je stvaranje organizacijskih i upravljačkih preduvjeta za profitabilno, učinkovito i potencijalnim korisnicima prilagođeno dugoročno održivo upravljanje raspoloživim plažnim prostorom Istre. Realizacija tog glavnog cilja podrazumijeva:

- Sagledavanje distinktivnih značajki pojedinih plaža, ali i ukupnog plažnog potencijala Istarske županije,
- Kvalitativnu valorizaciju postojećeg sustava korištenja i/ili dosadašnjeg načina upravljanja raspoloživim plažnim prostorom,
- Uspostavu jasnih pravila/kriterija za razvrstavanje pojedinih plaža na prostoru županije, a kao podlogu za uspostavu prikladnog režima njihovog budućeg korištenja,
- Tematiziranje pojedinih plaža na temelju njihovih bitnih značajki (lokacija, morfologija, okružje, infrastruktura, suprastruktura i sl.) te
- Utvrđivanje fizičkog i stvarnog prihvatnog kapaciteta nominiranih plaža.

U skladu s tako postavljenim ciljevima, valja naglasiti da će po svom usvajanju od strane Naručitelja, dokument 'Regionalni program uređenja i upravljanja morskim plažama u Istarskoj županiji' predstavljati:

- cjeloviti javni konceptualni okvir i operativni program djelovanja sadašnjih i budućih nositelja izvršne vlasti, ali i svih drugih pravnih i/ili privatnih osoba više ili manje povezanih s problematikom destinacijskog razvoja i unapređenjem integralnog turističkog proizvoda Istarske županije, odnosno
- dokument u kojem su transparentno ugrađeni svi bitni elementi potrebni za efikasno, transparentno i dugoročno održivo upravljanje raspoloživim plažnim prostorom, a što uključuje i vođenje politike izdavanja koncesija/koncesijskih odobrenja.

1.3. Pristup projektu

U izradi dokumenta 'Regionalni program uređenja i upravljanja morskim plažama u Istarskoj županiji' primijenjena je metodologija usmjerena prema provedbenim rješenjima, a temeljila se, ponajviše na intenzivnoj suradnji i uključenosti lokalnih razvojnih dionika, interesnih skupina i/ili stručnjaka

Princip suradnje podrazumijevao je intenzivnu komunikaciju, propitivanje stavova i valorizaciju prijedloga tematizacije nominiranih plaža na području Istarske županije kroz strateške radionice s ključnim dionicima turističkog (gospodarskog) razvoja, interesnim skupinama i/ili stručnjacima, ali i istaknutijim žiteljima svih priobalnih jedinica lokalne samouprave Istre tijekom cijelog procesa izrade projekta. Na taj je način, kroz argumentiranu razmjenu mišljenja i stavova stručnjaka Instituta za turizam, s jedne strane, te lokalnih dionika razvoja, s druge strane, postignuta visoka usuglašenost oko svih bitnih pitanja i/ili upravljačkih odrednica.

1.4. Metodologija rada na projektu

Rad na projektu 'Regionalni program uređenja i upravljanja morskim plažama u Istarskoj županiji' zahtijevao je:

<p>Obilazak terena</p>	<p>Detaljno sagledavanje potencijala raspoloživog plažnog prostora i prevladavajućeg načina njegovog korištenja. U tom smislu stručni tim Instituta za turizam obišao je tijekom srpnja 2015. godine preko 200 plaža u svim priobalnim jedinicama lokalne samouprave Istarske županije. Uz obilazak terena, obavljani su i razgovori s ključnim razvojnim dionicima.</p>	
<p>Kabinetska istraživanja</p>	<p>Osim obilaska terena i razgovora s ključnim razvojnim dionicima, rad na projektu iziskivao je i provedbu cijelog niza kabinetskih ('desk') istraživanja, a što je uključivalo analizu različitih sekundarnih izvora informacija, uključujući stručnu literaturu, statističke izvore podataka, primjere dobre poslovne prakse i Internet portale.</p>	
<p>Valorizacija dosadašnjeg načina korištenja plažnog prostora</p>	<p>Radionice s ključnim dionicima turističkog razvoja svake od priobalnih jedinica lokalne samouprave Istarske županije u cilju usklađivanja stavova, odnosno utvrđivanja što je moguće prikladnije teme za svaku pojedinu nominiranu plažu.</p>	<p>Desetak dionika po svakoj JLS</p>
<p>Prijedlog konačne inačice 'Regionalnog plana uređenja i upravljanja morskim plažama u Istarskoj županiji'</p>	<p>Predstavljanje cjelovitog sustava upravljanja plažnim prostorom Istre zainteresiranoj javnosti</p>	<p>Stotinjak sudionika</p>

2. PLAŽE – DEFINICIJA, VRSTE I ZAKONSKA OSNOVA

Uz to što za velik broj stanovnika obalnih područja odlazak na plaže, aktivnosti na plažama, pa čak i relativno pasivna vizualna komunikacija s plažom često predstavljaju sastavni dio života, plažni prostor zasigurno predstavlja sigurni, visoko kvalitetni prirodni rekreacijski resurs u kojemu mogu podjednako uživati različite dobne i/ili psihografske skupine. U tom smislu, čak i neovisno o njihovom turističkom potencijalu, na plaže se sve više gleda kao na visokovrijedan društveno-ekonomski, ali i ekološki resurs koji podrazumijeva učinkovito upravljanje osobito uslijed njegove sve veće ugroženosti raznim potencijalno štetnim utjecajima, uzrokovanih kako prirodnim, tako i ljudskim djelovanjem. Drugim riječima, upravljanje plažama trebalo bi težiti 'zadržavanju ili poboljšavanju plaže kao rekreativnog resursa i kao sredstvo zaštite obale, pri čemu valja osigurati sadržaje koji zadovoljavaju potrebe onih koji koriste plaže'².

2.1. Pojmovno određenje

Postoji mnogo različitih definicija pojma 'plaža'. Jedna od najjednostavnijih 'pučkih' definicija kaže da je plaža 'prostor uz more, rijeku ili jezero koji je uređen za kupanje'. Nešto znanstveniji pristup pojmu 'plaža' ukazuje na činjenicu da je riječ o 'složenom sustavu objedinjenja kopna i mora, iznimno vrijednom prirodnom staništu te značajnom prostoru uz koji se usko vezuju specifične socijalne i ekonomske prilike'³.

S druge strane, plaža se može definirati i kao 'područje nekonsolidiranog materijala koje se proteže od crte niske vode prema unutrašnjosti kopna do mjesta gdje dolazi do očite promjene materijala ili fiziografskih oblika, ili do linije trajne vegetacije'⁴

S druge strane, Micallef i Williams⁵ definiraju plaže kao 'nakupine nekonsolidiranog materijala (pijeska, šljunka, gline ili svega toga pomalo) koje se protežu od kopnenog ruba plaže, a što može biti padina sipine ili valobran, do dubine mora na kojoj nema značajnih kretanja sedimenata'.

2.2. Vrste plaža

Plaže se mogu razvrstavati u odnosu na široki spektar fizičkih i antropogenih odrednica koje, između ostalog, uključuju: fiziku mora (prvenstveno se odnosi na utjecaj valova), sastav materijala, boju plažnog sedimenta (često se koristi da bi se opisali različiti tipovi

² Bird, E. C. F. (1996) Beach Management, John Wiley and Sons, Chicester, pp 281

³ Simm, J. D., Beach, N. W. i John, S. (1995) A Manual for Beach Management, Proceedings of Conference in Coastal Management '95: Putting Policy into Practice, Institution of Civil Engineers, Bournemouth, ThomasTelford, UK.

⁴ www.pomorskodobro.com

⁵ Williams, A. i Micallef, A: (2009) Beach Management:Principles \$ Practice, Earthscan publishing, London/Washington

plaža) i drugo. U odnosu na antropogenu dimenziju, tip plaže može se odrediti prema tri osnovna kriterija:

- Stupanj prirodnosti,
- Stupanj korištenja; kao i
- Okruženje plaže i vrste sadržaja koje nudi.

Na temelju saznanja da kvaliteta odmora na plaži ovisi ponajviše o 5 činitelja. (i) sigurnost, (ii) kakvoća vode, (iii) sadržaji, (iv) krajolik, te (v) smeće, definiran je i tzv. BARE⁶ način evaluacije plažnog prostora. Na temelju njihove pristupačnosti i obalnog krajolika, BARE sustav klasificira plaže u 5 osnovnih kategorija: (i) udaljene plaže, (ii) ruralne plaže, (iii) mjesne plaže, (iv) gradske plaže, te (v) resort plaže.

Udaljene plaže su općenito određene lošom dostupnošću (uglavnom morskim putem ili pješice – najmanje 300 m hoda). Mogu biti u blizini ili na rubu ruralnih ili, ponekad, seoskih (mjesnih) područja, ali nikad urbanih. Do njih nema javnog prijevoza. U mediteranskom kontekstu, u takvim je područjima za vrijeme ljetne sezone moguće naći ugostiteljske objekte i ograničen broj vikendica (0 - 5), u kojima ponekad ljudi i trajno stanuju, ali ne u velikom broju.

Ruralne plaže su smještene izvan urbanih/mjesnih sredina. Do njih se ne može doći javnim prijevozom, ali postoje pristupni putovi te se može doći osobnim prijevozom. Ove plaže praktički nemaju uslužnih djelatnosti. Ipak, u mediteranskom kontekstu, poneki kopneni rekreacijski sadržaji ili sezonski plažni sadržaji (npr. pedaline, „banane“ ili skijanje na moru) mogu se naći i na ruralnim plažama. Na ruralnim plažama, u principu, zaleđe nije previše izgrađeno, ali može se naći poneka stambena jedinica (u pravilu 0 - 10, ali može biti i više zavisno od veličine obalnog poteza), pri čemu se stambene jedinice koriste ili povremeno (ljeti) ili trajno (cijele godine), ali nema trajnih društvenih sadržaja (religijski centar, osnovna škola, trgovine, kafići, itd.). Korisnici ih cijene zbog mira i prirodnih kvaliteta.

Mjesne plaže su smještene izvan veće urbane sredine te povezane s manjom, ali stalnom populacijom koja ima pristup organiziranim uslužnim djelatnostima koje su, međutim, manjeg obujma, kao što su osnovna škola (jedna ili više), religijski centar (jedan ili više) i trgovine. Mjesne plaže također se mogu naći u sklopu turističkog/apartmanskog naselja ili kampa koji koriste uglavnom u ljetnim mjesecima, kao i u naseljenim područjima između urbanih i ruralnih sredina. Moglo bi se reći da je od pet predviđenih tipova plažnih područja ovaj najteže definirati. Do mjesnih plaža može se doći javnim ili osobnim prijevozom.

Gradske (urbane) plaže smještene su u urbanom području koje opslužuje brojnu populaciju dobro organiziranim uslužnim djelatnostima kao što su osnovne škole, religijski centri, banke, pošte, internet-kafići i dobro označene centralne poslovne četvrti. U blizini gradskih plaža mogu se naći komercijalne aktivnosti kao što su ribarske lučice i marine. U pravilu, ulaz na gradske plaže je slobodan.

⁶ Bathing Area Registration and Evaluation.

Resort plaža je plaža koja čini tehničko-tehnološku cjelinu nekog smještajnog objekta/turističkog naselja i ima četiri izrazite značajke: (i) plaža je u blizini smještajnih objekata i većinu njenih korisnika čine gosti tih objekata; (ii) upravljanje plažom je odgovornost spomenutog smještajnog objekta/turističkog naselja. To uključuje čišćenje plaže, osiguranje širokog spektra rekreacijske ponude i usluga kao što su primjerice, ležaljke, pedaline, jet-ski, „para-sailing“, daskanje, razne aktivnosti koje uključuju vuču gliserom (kolut, „banana“, skijanje na vodi), jedrenje i ronjenje, ali i kafiće/restorane za korisnike plaže, (iii) velika većina korisnika plaže smještajnog objekta/turističkog naselja istu koristi u rekreacijske svrhe, a ne samo za odmor (kupanje/sunčanje); (iv) može se naplaćivati ulaz na plažu (koji može biti uređen tako da se naplaćuje dnevno korištenje usluga plaže).

2.3. Značaj plaža za turizam Hrvatske/Istre

Osim činjenice da je 'sunce i more' dominantan turistički proizvod zemlje, o dugoročnoj važnosti plaža za hrvatski turizam vrlo dobro svjedoči i činjenica da je Hrvatska, po razvedenosti obale (koeficijent 11,1), druga u svijetu, odnosno da joj ukupna dužina obalne crte (obala i otoci) iznosi 5.835 km, pri čemu je najveći dio obale iskoristiv za kupanje/sunčanje, odnosno upražnjavanje različitih rekreativnih aktivnosti na moru. Iako još uvijek ne postoji jedinstveni nacionalni katastar (baza podataka) morskih plaža, procjenjuje se da Hrvatska raspolaže s preko 2.000 plaža različite veličine, sedimenta i/ili tipologije.

Kad je riječ o Istarskoj županiji, njen obalni dio od granice sa Slovenijom na sjeverozapadu, do granice s Primorsko-goranskom županijom na istoku, uključujući i otoke, dostiže oko 539 km. Pritom valja posebno istaknuti kako je recentno izrađeni dokument 'Programski koncept uređenja rekreacijskih sadržaja obalnog pojasa Istarske županije'⁷, a koji je detaljno analizirao postojeće stanje obalnog pojasa Istre u odnosu na prostorno-plansku dokumentaciju, utvrdio da čak oko 88% obalne crte Istre (ili oko 475 km) pogodno za različite (morske) rekreacijske aktivnosti. Nadalje, isti je dokument utvrdio da dužina obalnog pojasa pogodnog za (morske) rekreacijske aktivnosti u urbanim sredinama dostiže 28 km, da se dodatnih oko 348 km obalne linije odnosi na obalni pojas u poluprirodnom i prirodnom stanju, dok se preostalih oko 100 km odnosi na obalni pojas s turističkom namjenom u pozadini.

Usprkos nedostatku relevantnih podataka o prihodima koji se realiziraju na plažama Istarske županije, a time i nemogućnosti realne procjene njihovog ekonomskog potencijala, o značaju koje plaže Istre imaju za njen turizam, ponajviše u promotivnom smislu, može se posredno prosuđivati na temelju rezultata istraživanja TOMAS ljeta – Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj koje u redovitim intervalima organizira i provodi Institut za turizam. Prema najnovijem takvom istraživanju provedenom tijekom 2014. godine, plivanje i kupanje predstavlja najpopularniju aktivnost koju turisti redovito upražnjavaju tijekom svog odmora/boravka u nekoj od turističkih destinacija Istre. Tome

⁷ Kappo, 2015.

valja pridodati i činjenicu da se, osim plivanja i kupanja, velik broj turista u Istri redovito bavi i drugim rekreativnim aktivnostima kao što su, primjerice, jedrenje, jedrenje na dasci, ronjenje i/ili skijanje na vodi, a koje također, jednim dijelom, valja dovoditi u kontekst korištenja/upravljanja plažnim prostorom.

2.4. Zakonska osnova za upravljanje plažama RH

Zakoni koji reguliraju upravljanje plažama u Hrvatskoj su:

- Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15)
- Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13)
- Uredba o kakvoći mora za kupanje (NN 110/07)
- Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13)
- Zakon o gradnji (NN 153/13)
- Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama (NN 158/03, NN 100/04, NN 41/06, NN 38/09 te NN 123/11),
- Zakon o koncesijama (NN 143/12),
- Uredba o postupku davanja koncesije na pomorskom dobru (NN 23/04, 101/04, 39/06, 63/08, 125/10 102/11 i 83/12), kao i
- Pravilnik o vrstama morskih plaža i uvjetima koje moraju zadovoljavati (NN 50/95).

Zakon o zaštiti okoliša, kao svoje ciljeve, definira, između ostalog i: (i) zaštitu i obnavljanje kulturnih i estetskih vrijednosti krajobraza, (ii) održivo korištenje prirodnih dobara, (iii) osiguranje i razvoj dugoročne održivosti kao i unapređenje stanja okoliša te (iv) osiguranje zdravog okoliša. U tom smislu, prilikom usvajanja strategija, planova, programa i propisa, kao i njihove provedbe, Hrvatski sabor, Vlada RH, županije, gradovi i općine, u djelokrugu svog rada, moraju poticati održivi razvitak. To podrazumijeva ne samo štedljivo korištenje sastavnica okoliša, već i sprječavanje njegovog onečišćenja te izbjegavanje stvaranja otpada. Nadalje, Zakon utvrđuje da nisu dopušteni bilo kakvi zahvati u okoliš koji mogu imati štetni utjecaj na bioraznolikost, na krajobraznu raznolikost i vrijednost kao i na očuvanje prirodnog genetskog sklada, sklada prirodnih zajednica, živih organizama i/ili tvari. U kontekstu upravljanja i korištenja plažnog prostora RH, Zakon posebno naglašava potrebu zaštite mora i cijelog obalnog prostora (priobalje) od mogućeg onečišćenja, pri čemu se posebno naglašava ne samo potreba zaštite cjelokupnog morskog eko-sustava, već i zaštita obalnih eko-sustava kroz održivo i integralno upravljanje obalnim resursima.

Slično kao i Zakon o zaštiti okoliša, Zakon o zaštiti prirode propisuje i definira primjereni sustav zaštite i cjelovitog očuvanja prirode i njezinih dijelova. Ciljevi zaštite prirode definirani ovim zakonom su, između ostalog, i (i) osiguranje sustava zaštite prirode radi njezina trajnog očuvanja, (ii) osiguranje održivog korištenja prirodnih dobara bez bitnog oštećivanja dijelova prirode te uz što manje narušavanje ravnoteže njezinih sastavnica, (iii) očuvanje prirodnosti tla, očuvanje kakvoće vode i mora, odnosno (iv) sprječavanje ili ublažavanje štetnih zahvata ljudi i poremećaja u prirodi kao su posljedice tehnološkog razvoja i/ili obavljanja djelatnosti. Sukladno odredbama Zakona, jedinice lokalne

samouprave dužne su skrbiti se o bioraznolikosti i georaznolikosti na svome području te osiguravati uvjete za zaštitu i očuvanje vrsta, staništa te stanišnih tipova. Sve se to odnosi i na cjelokupni obalni pojas, uključujući i plaže.

Uredbom o kakvoći mora za kupanje propisuju se standardi kakvoće mora za kupanje na morskoj plaži, a što podrazumijeva određivanje graničnih vrijednosti mikrobioloških pokazatelja i druge značajke mora. Mikrobiološki pokazatelji koji se prate u moru su crijevni enterokoki i *Escherichia coli*. Druge značajke kakvoće mora koje se prate su meteorološki uvjeti, temperatura i slanost mora, te vidljivo onečišćenje morske vode. Točke uzimanja uzoraka mora za kupanje na morskoj plaži razlikuju se kod pješčanih i šljunčanih plaža, odnosno drugih plaža. U slučaju pješčanih/šljunčanih plaža, primjerice, uzorkovanje se vrši na svakih 100 m dužine i to na mjestima gdje se očekuje najveći broj kupaca ili gdje se, prema profilu mora za kupanje, očekuje najveći rizik od onečišćenja. Na ostalim plažama se određuje po jedna točka na svakih 200 m dužine. Na temelju rezultata praćenja kakvoće mora za kupanje utvrđuje se (i) pojedinačna ocjena, (ii) godišnja ocjena te (iii) konačna ocjena. Pojedinačna ocjena određuje se nakon svakog ispitivanja tijekom sezone kupanja prema graničnim vrijednostima mikrobioloških pokazatelja. Godišnja ocjena određuje se po završetku sezone kupanja na temelju skupa podataka o kakvoći mora za kupanje za tu sezonu kupanja. Konačna ocjena određuje se po završetku posljednje sezone kupanja i tri prethodne sezone kupanja. Kakvoća mora za kupanje prikazuje se na kartografskom prikazu i na informativnoj ploči konkretne morske plaže te može biti ocijenjena kao izvrsna (plava boja), dobra (zelena boja), zadovoljavajuća (žuta boja) ili nezadovoljavajuća (crvena boja). Praćenje kakvoće mora na morskim plažama obavlja se od 15. svibnja do 30. rujna.

Zakon o prostornom uređenju utvrđuje i/ili uređuje (i) ciljeve, načela i subjekte prostornog uređenja, (ii) praćenje stanja u prostoru i području prostornog uređenja, (iii) uvjete planiranja prostora, (iv) donošenje Strategije prostornog razvoja Republike Hrvatske, (v) donošenje prostornih planova, uključujući njihovu izradu i postupak donošenja, (vi) provedbu prostornih planova, (vii) uređenje građevinskog zemljišta, te (viii) imovinske institute uređenja građevinskog zemljišta i nadzor. Sukladno ovom Zakonu, prostorno planiranje je stalni proces koji obuhvaća ne samo poznavanje, provjeru i procjenu mogućnosti korištenja, zaštite i razvoja prostora, već i izradu i donošenje prostornih planova te praćenje provedbe prostornih planova i stanja u prostoru. U kontekstu upravljanja plažama i plažnim prostorom RH, Zakon o prostornom uređenju posebno je važan i stoga jer kao ciljeve prostornog uređenja eksplicite ističe: (i) prostornu održivost (u odnosu na racionalno korištenje i očuvanje kapaciteta prostora na kopnu, moru i u podmorju), (ii) razumno korištenje i zaštita prirodnih dobara, (iii) očuvanje prirode, zaštita okoliša i prevencija od rizika onečišćenja kao i (iv) očuvanje cjelovitosti vrijednih obalnih ekosustava i kakvoća mora za kupanje i rekreaciju.

Zakon o gradnji uređuje projektiranje, građenje, uporabu i održavanje svih građevina na području RH, s izuzetkom rudarskih objekata i postrojenja, odnosno vojnih građevina i drugih građevina čiju gradnju reguliraju posebni propisi. Drugim riječima, a u kontekstu upravljanja plažama i plažnim prostorom RH, svi objekti uslužne ponude koji su izgrađeni ili koji se planiraju graditi na plažama moraju biti usklađeni s odredbama ovog Zakona.

Kad je riječ o Zakonu o pomorskom dobru i morskim lukama, njime se, između ostalog, određuje pravni status pomorskog dobra, utvrđuju njegove granice, ali i definira upravljanje i zaštita pomorskog dobra. Pomorsko dobro čine unutarnje morske vode i teritorijalno more, njihovo dno i podzemlje, ali i dio kopna koji je po svojoj prirodi namijenjen općoj uporabi kao i sve što je s tim dijelom kopna trajno spojeno na površini ili ispod nje. Nadalje, Zakon definira da se morska obala proteže od crte srednjih viših visokih voda mora te obuhvaća pojas kopna koji je ograničen crtom do koje dopiru najveći valovi za vrijeme nevremena, a koji je širok najmanje 6 metara od crte koja je vodoravno udaljena od crte srednjih viših visokih voda. Građevine i drugi objekti na pomorskom dobru koji su trajno povezani s pomorskim dobrom smatraju se pripadnošću pomorskog dobra. Sukladno odredbama ovog zakona, konačno, svatko se ima pravo služiti pomorskim dobrom sukladno njegovoj prirodi i namjeni. Kako su plaže sastavni dio pomorskog dobra, one su također javno dobro koje je dostupno svima pod istim uvjetima.

Što se tiče upravljanja plažama, njihovo je redovito upravljanje, a što uključuje brigu o zaštiti i redovitom održavanju, u nadležnosti jedinca lokalne samouprave (općine i/ili gradovi). Jedinice lokalne samouprave dužne su izrađivati godišnje planove upravljanja plažama te iz usklađivati sa županijskim planom upravljanja. Iako ne mogu biti u privatnom vlasništvu, u slučaju njihovog gospodarskog korištenja, potrebno je ishoditi koncesiju i/ili koncesijsko odobrenje.

Koncesija je pravo kojim se dio pomorskog dobra daje na posebno uporabu ili gospodarsko korištenje pravnim i/ili fizičkim osobama registriranim za obavljanje obrta. Koncesije se daju na rok od 5 do 99 godina. Koncesijsko odobrenje je akt na temelju kojeg se fizičkim i/ili pravnim osobama daje pravo na korištenje pomorskog dobra za obavljanje djelatnosti koje ne isključuju niti ograničavaju opću uporabu pomorskog dobra. Koncesijska odobrenja izdaju se na rok od 1 do 5 godina. Izdavanje koncesija u nadležnosti je regionalne samouprave (županije), dok je izdavanje koncesijskih odobrenja u nadležnosti općina i/ili gradova.

Da bi se izdala koncesija za pomorsko dobro potrebno je utvrditi granicu pomorskog dobra, upisati ga u zemljišne knjige te mu, kroz prostorne planove, utvrditi namjenu. Prihod od koncesija dijele državni proračun, županija i općina/grad. S druge strane, prihodi od koncesijskih odobrenja u cijelosti pripadaju gradovima/općinama.

Uredba o postupku davanja koncesije na pomorskom dobru definira plaže kao:

- uređene javne plaže - plaže koje služe većem broju turističkih objekata i građana
- uređene posebne plaže - plaže koje čine tehničko-tehnološku cjelinu jednog smještajnog objekta u smislu Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti
- prirodne plaže - plaže na kojima nisu izvršeni zahvati u prostoru u smislu propisa kojima se uređuje prostorno uređenje i građenje i koje se ne smiju ograđivati s kopnene strane.

Slično kao i Uredba o postupku davanja koncesija na pomorskom dobru, a uvažavajući rekreativne značajke plaža, Pravilnik o vrstama morskih plaža (i uvjetima koje moraju zadovoljavati) razlikuje uređene i prirodne morske plaže.

- **Uređena morska plaža** je svaka plaža, neovisno o tome nalazi li se unutar ili izvan naselja, koja je nadzirana i pristupačna svima pod jednakim uvjetima s kopnene i morske strane, uključivo i osobama smanjene pokretljivosti. Nadalje, to je plaža koja je, većim dijelom, uređenog/izmijenjenog prirodnog obilježja te koja raspolaže infrastrukturno i sadržajno (tuševi, kabine i sanitarni uređaji) uređenim kopnenim prostorom koji je neposredno povezan s morem, koji je označen te koji je zaštićen s morske strane.
- **Prirodne morske plaže**, neovisno o tome jesu li unutar ili izvan naselja, karakteriziraju sljedeće odrednice: moraju biti nadzirane, moraju biti pristupačne s kopnene i/ili morske strane, moraju biti infrastrukturno neopremljene te moraju imati potpuno očuvana zatečena prirodna obilježja.

Konačno, a temeljem preporuka Strategije razvoja turizma RH do 2020. godine (NN 55/2013), opatijski Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu izradio je na zahtjev Ministarstva turizma dokument 'Nacionalni program upravljanja i uređenja morskih plaža' kao svojevrsan akcijski plan upravljanja plažnim prostorom Hrvatske. U tom se dokumentu, poštujući BARE metodologiju, predlaže razvrstavanje hrvatskih plaža u 5 distinktivnih kategorija, ali i njihova tematizacija u cilju što je moguće bolje tržišne valorizacije ovog strateškog resursa.

Prema 'Nacionalnom programu upravljanja i uređenja morskih plaža', hrvatske bi plaže trebalo razvrstati prema sljedećih 14 tema:

- eko plaže,
- plaže za surfere,
- ronilačke plaže,
- adrenalinske plaže,
- romantične plaže,
- plaže za pse,
- plaže za obitelji s djecom;
- party plaže,
- plaže kulture,
- nudističke plaže,
- (urbane promenadne plaže,
- plaže sa zabavnim sadržajima za mlade,
- plaže sa sportskim i rekreativnim sadržajima, odnosno
- resort/hotelske plaže.

Tematizacija plaža omogućava definiranje ključnih potrošačkih segmenata za svaku plažu, ovisno o temi. Isto tako, tematizacija plaža podrazumijeva utvrđivanje maksimalnog prihvatnog kapaciteta za svaki pojedini tip plaže kao i jasno definirane (propisane) minimalne standarde opremanja. Logika razvrstavanja hrvatskih plaža prema tipovima i temi detaljnije je prezentirana u tablici 2.1.

Tablica 2.1: Tematizacija plaža prema potrošačkim segmentima

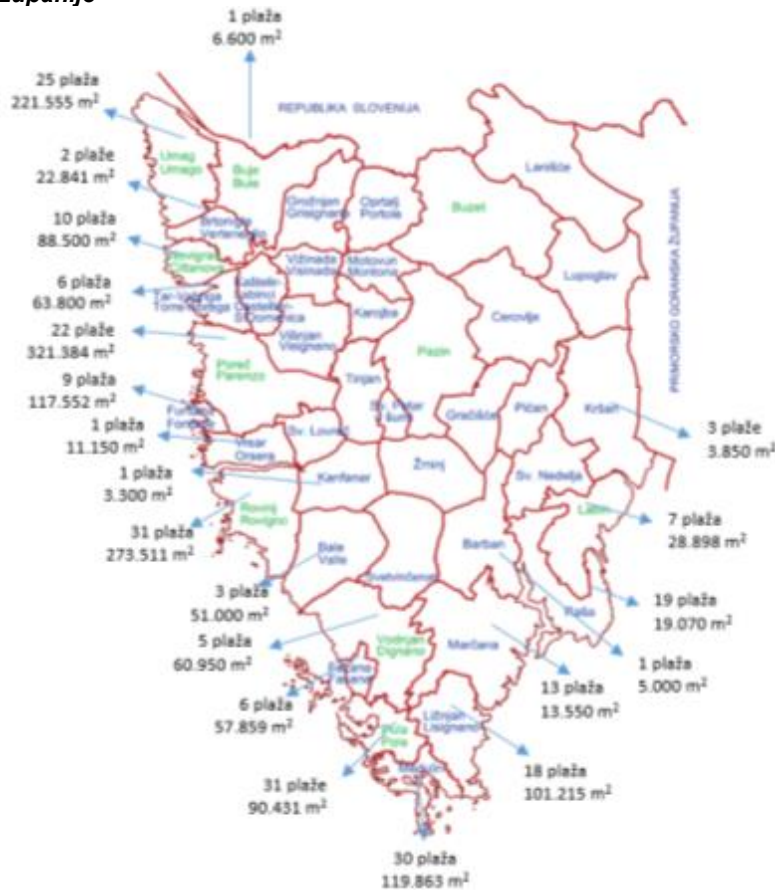
KLASIFIKACIJA	TIPOVI PLAŽA	TEME	POTROŠAČKI SEGMENTI
PRIRODNA PLAŽA	UDALJENA PLAŽA	Eko plaža	Empty nesters DINKS
	RURALNA PLAŽA	Plaža za surfere	DINKS Mladi (18–24)
		Ronilačka plaža	
		Adrenalinska plaža	
		Romantična plaža	DINKS
	Plaža za pse		
UREĐENA PLAŽA	MJESNA PLAŽA	Plaža za obitelji s djecom	Obitelji s djecom (0–14)
		Party plaža	Mladi (18–24)
		Plaža kulture	DINKS Empty nesters
		Nudistička plaža	
	URBANA PLAŽA	Urbana promenadna plaža	Zlatna dob
		Plaža sa zabavnim sadržajima za mlade	Obitelji sa starijom djecom (8–14)
		Plaža sa sportskim i rekreativnim sadržajima	Mladi (18–24), Obitelji s djecom (8–14), DINKS
	PLAŽA TURISTIČKOG KOMPLEKSA	Resort plaža	

Izvor: Nacionalni program upravljanja i uređenja morskih plaža - Akcijski plan

3. ANALIZA STANJA: RASPOLOŽIVOST NOMINIRANOG PLAŽNOG PROSTORA ISTARSKE ŽUPANIJE TE NJEGOVA FIZIČKA OPTEREĆENOST

Na temelju broja zaprimljenih PL/14 obrazaca⁸ u ovom se dokumentu sagledavaju značajke i predlaže tematizacija 248 plaža Istarske županije. Neovisno o tome, međutim, a uslijed ne potpuno usuglašenog pristupa u identificiranju/nominaciji plaža od strane pojedinih jedinica lokalne samouprave⁹, može se zaključiti da je ukupni broj plaža, a time i ukupni kapacitet plažnog prostora Istre znatno veći od iskazanog u ovom dokumentu. Broj identificiranih/nominiranih plaža za tematizaciju te njihova pripadnost pojedinim jedinicama lokalne samouprave Istarske županije sažeto je prikazan na slici 3.1.

Slika 3.1: Broj nominiranih plaža i njihova površina prema jedinicama lokalne samouprave Istarske županije

Izvor: Institut za turizam

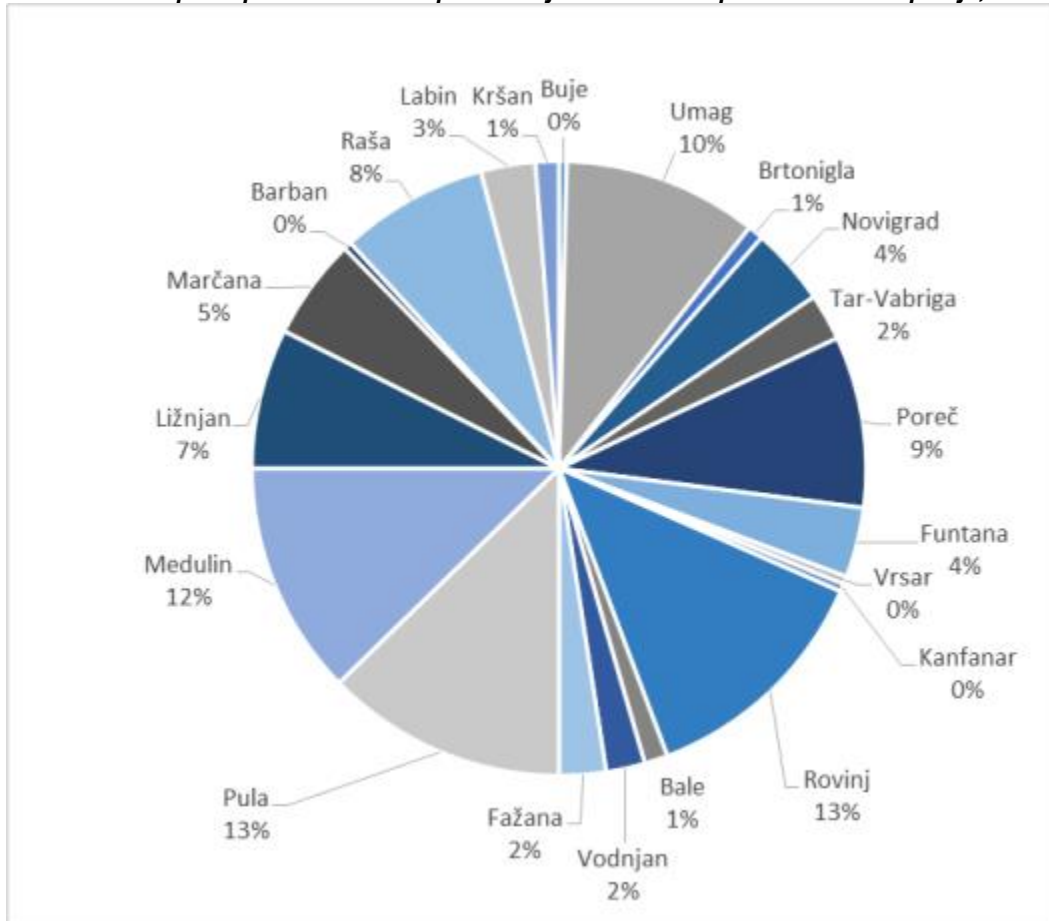
⁸ Riječ je o obrascu posebno dizajniranom za potrebe evaluacije postojećeg stanja i načina korištenja pojedinih plaža, a koji sadrži podatke na temelju kojih se izrađuju svi (županijski/regionalni) programi uređenja i upravljanja morskim plažama u RH.

⁹ Tako su, primjerice, neke općine/gradovi iz popisa plaža izostavljale neke plaže u koncesiji, osobito ako su dio funkcionalne cjeline kampova i/ili turističkih naselja/hotela (primjerice Umag i Vrsar). Isto tako, neke općine/gradovi nisu nominirale sve plaže na svom prostoru (primjerice Marčana i Raša), dok su neke općine/gradovi nominirale kao plaže i obalni prostor koji nema značajke/atribute plaže.

Prema ukupnom broju nominiranih plaža prema priobalnim jedinicama lokalne samouprave Istre, prednjače gradovi Pula (32 plaže ili 13%) i Rovinj (31 plaža ili 13%), a slijedi ih općina Medulin (30 plaža ili 12%). S druge strane, općine/gradovi s najmanjim brojem nominiranih plaža Istarske županije su općine Vrsar, Kanfanar i Barban, odnosno grad Buje (svi sa po jednom plažom).

Istodobno, valja konstatirati da su gradovi i općine duž zapadne obale Istre (potez od grada Buje do grada Pule) nominirali 157 od ukupno 248 plaža (63%), dok su jedinice lokalne samouprave istočne obale Istre (potez od općine Medulin do općine Kršan) nominirali 91 plažu (37%).

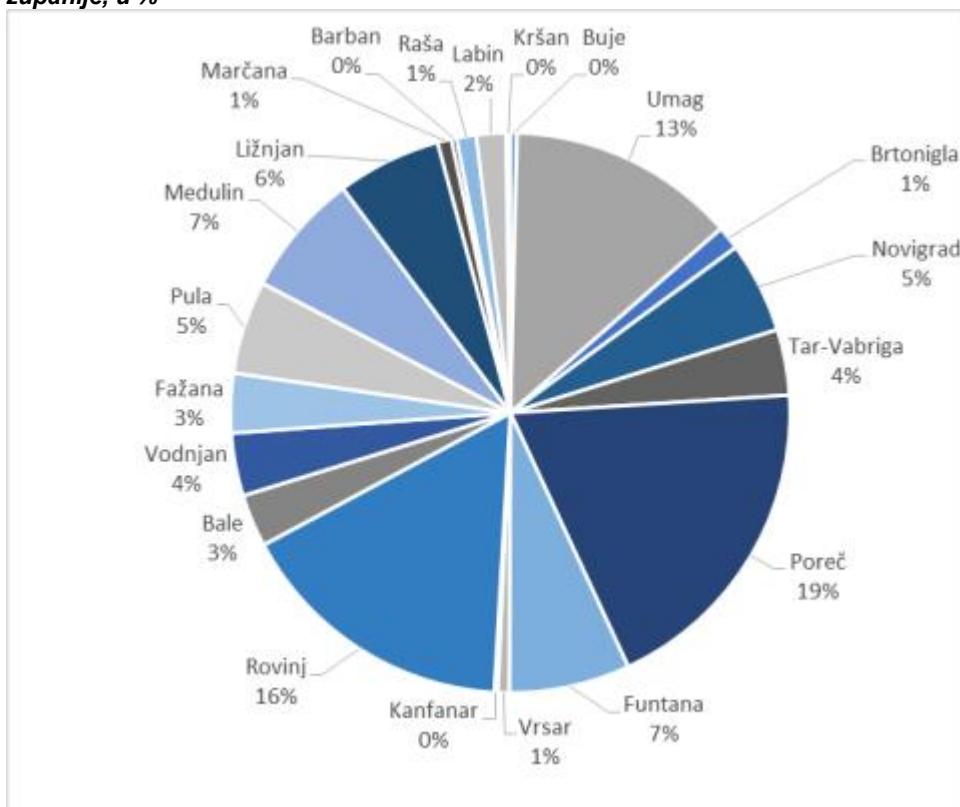
Slika 3.2: Udio plaža prema JLS u ukupnom broju nominiranih plaža Istarske županije, u %

Izvor: Institut za turizam

S druge strane, a kad je riječ o površinama ukupno nominiranog plažnog prostora priobalnih jedinica lokalne samouprave Istarske županije (slika 3.2.), prvo mjesto zauzima grad Poreč (321,4 tisuće m² ili 19%), a slijede ga grad Rovinj (273,5 tisuća m² ili 16%) te grad Umag (221,6 tisuća m² ili 13%) i Funtana (117,6 tisuće m² ili 7%). Jedinice lokalne samouprave Istre s najmanje nominiranog plažnog prostora su općine Kanfanar (3,3 tisuće m² ili manje od 1%), Kršan (3,9 tisuća m² ili manje od 1%), odnosno Barban (5,0 tisuća m² ili manje od 1%).

Slika 3.3: Udio površine plaža prema JLS u ukupno nominiranom plažnom prostoru Istarske županije, u %

Izvor: Institut za turizam

Neovisno o broju nominiranih plaža i njihovoj površini, a što se tiče potencijalnog broja korisnika ukupnog plažnog prostora Istarske županije, na temelju izvršenih procjena (tablica 3.1.) moguće je zaključiti da u razdoblju vršnog opterećenja (razdoblje srpanj – kolovoz) ukupno raspoloživom plažnom prostor Istre gravitira preko pola milijuna istodobnih korisnika. Naime, osim turista u različitim oblicima komercijalnog smještaja, a čiji je broj utvrđen na temelju broja ukupno raspoloživih postelja u kolovozu, odnosno uz pretpostavku o 95% zauzetosti postelja, plažni kapacitet Istre zasigurno koriste i lokalni stanovnici, vlasnici kuća/stanova za odmor, kao i prijatelji i/ili rođaci koji ih posjećuju tijekom ljetnih mjeseci. Broj ovih korisnika plažnog prostora Istre procijenjen je na temelju sljedećih pretpostavki:

- 70% lokalnog življa tijekom razdoblja srpanj – kolovoz redovito odlazi na plaže,
- u 50% svih stanova/kuća u vlasništvu lokalnog življa tijekom ljeta povremeno borave i njihovi rođaci/prijatelji, pri čemu je prosječan broj osoba po dolasku procijenjen na 3 osobe, odnosno
- oko 90% stanova za odmor aktivno se koristi u ljetnom razdoblju, pri čemu je prosječan broj osoba u njima procijenjen na 3,5 osobe.

Tablica 3.1: Opterećenost plažnog prostora Istarske županije po općinama/gradovima

Istarska županija	Stalni stanovnici		Broj korisnika plažnog prostora (stalni stanovnici)		Nastanjenost		Broj korisnika plažnog prostora (prijatelji i rođaci)				Stanovi za odmor		Broj korisnika plažnog prostora (prijatelji i rođaci)				Ukupan broj ležajeva u komerc. objektima		Broj korisnika plažnog prostora (turisti)		Broj korisnika plažnog prostora u višnom opterećenju	
	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj		%
Općina/Grad	165.749	116.024	63.625	63	95.438	20.933	65.939	243.096	230.941	508.342												
Bale	1.127	70	789	413	620	159	501	1.971	95	1.872	3.782											
Barban	2.721	70	1905	948	1.422	48	151	816	95	775	4.253											
Brtonigla	1.626	70	1138	613	920	221	696	9.854	95	9.361	12.115											
Buje	5.182	70	3627	1.973	2.960	167	526	2.275	95	2.161	9.274											
Fažana	3.635	70	2545	1.377	2.066	971	3.059	10.221	95	9.710	17.379											
Funtana	907	70	635	348	522	276	869	19.248	95	18.286	20.312											
Kanfananar	1.543	70	1080	562	843	88	277	281	95	267	2.467											
Kršan	2.951	70	2066	1.027	1.541	112	353	592	95	562	4.521											
Labin	11.642	70	8149	4630	6.945	360	1.134	11.244	95	10.682	26.910											
Ližnjan	3.965	70	2776	1.414	2.121	222	699	2.074	95	1.970	7.566											
Marčana	4.253	70	2977	1.588	2.382	1.069	3.367	3.408	95	3.238	11.964											
Medulin	6.481	70	4537	2.544	3.816	2.229	7.021	31.645	95	30.063	45.437											
Novigrad	4.345	70	3042	1.648	2.472	2.314	7.289	10.614	95	10.083	22.886											
Poreč	16.696	70	11687	6.201	9.302	3.953	12.452	22.221	95	21.110	54.551											
Pula	57.460	70	40222	22640	33.960	366	1.153	20.439	95	19.417	94.752											
Raša	3.183	70	2228	1.212	1.818	552	1.739	2.116	95	2.010	7.795											
Rovinj	14.294	70	10006	5.497	8.246	1.552	4.889	32.883	95	31.239	54.379											
Tar-Vabriga	1.990	70	1393	713	1.070	462	1.455	18.339	95	17.422	21.340											
Umag	13.467	70	9427	5.339	8.009	2.798	8.814	21.879	95	20.785	47.034											
Vodnjan	6.119	70	4283	2.152	3.228	2.555	8.048	2.121	95	2.015	17.575											
Vrsar	2.162	70	1513	786	1.179	459	1.446	18.855	95	17.912	22.051											

Izvor: Institut za turizam, Zagreb

4. BITNE ZNAČAJKE UKUPNO NOMINIRANOG PLAŽNOG PROSTORA ISTARSKE ŽUPANIJE PREMA GRADOVIMA I OPĆINAMA

Pojedinačno predstavljanje bitnih značajki svake od plaža koje su jedinice lokalne samouprave Istarske županije nominirale za tematiziranje temeljem popunjenih PL/14 obrazaca izvršeno je po kriteriju teritorijalne pripadnosti pojedinim općinama/gradovima. Nadalje, predstavljanje plažnog kapaciteta Istarske županije slijedi logiku obalne linije. Drugim riječima, predstavljanje plaža po jedinicama lokalne samouprave izvršeno je prema sljedećem redoslijedu:

- grad Buje,
- grad Umag,
- općina Brtonigla,
- grad Novigrad,
- općina Tar-Vabriga,
- grad Poreč,
- općina Funtana,
- općina Vrsar,
- općina Kanfanar
- grad Rovinj,
- općina Bale,
- grad Vodnjan,
- grad Fažana,
- grad Pula,
- općina Medulin,
- općina Ližnjan,
- općina Marčana,
- općina Barban,
- općina Raša,
- grad Labin, odnosno
- općina Kršan.

Prilikom predstavljanja pojedinih plaža prema jedinicama lokalne samouprave Istarske županije posebno valja imati na umu činjenicu da površinu plaža valja uzimati samo okvirno i s određenom rezervom budući da su različite jedinice lokalne samouprave, a uslijed nedovoljno jasnih i preciznih definicija plaže, odnosno njoj pripadajućeg funkcionalnog prostora, raspoloživi/pripadajući plažni prostor tumačile na različite načine. Naime, kako morfologija morske obale i zaleđa, osobito na zapadnoj obali Istre,

često omogućava da se uređene/kultivirane travnate površine između plaže i objekata turističke ponude (hotelski i/ili turistička naselja) često koriste kao produžetak plažnog prostora (tzv. sunčalište), određen broj jedinica lokalne samouprave, osobito onih u kojima posluju najveće istarske hotelske kuće (Plava Laguna i Valamar), često je uključivao i ovaj prostor u ukupno raspoloživi/funkcionalni plažni prostor.

Isto tako, valja naglasiti da su plaže po svakoj od jedinica lokalne samouprave poredane također logikom 'od sjevera prema jugu' do vrha Istre, odnosno od jugozapada prema sjeveroistoku za jedinice lokalne samouprave koje slijede obalnu liniju od vrha Istre prema Primorsko-goranskoj županiji.